

Tie kuoron rivilaulajaksi ja solistiksi

Tutut, ystävät ja kaverit ovat joskus ihmetelleet: mikä saa miehen vuodesta toiseen uhraamaan aikaansa kuorolaulun parissa? Innostus laulamiseen johtaa vuosikymmenien taakse. Nuoruusvuosina kuunneltiin paljon radiota. Monet rallit ja iskelmät tulivat tutuiksi. Niinsanottu kevyt mysiikki oli silloin sitä, mihin enimmäkseen keskityttiin. Eräänä iltana avattuani taas radion, ilmoille kajahti laulu, jota esitti matala miesääni. Jäin kuuntelemaan. En ennen ollut kuullut sellaista. Mikä ääni? Se soi alhaalla leveänä ja täyteläisenä ja ylhäällä kiinteänä, jopa kuulakkaana. Nuori pojankloppi kuunteli sitä häikäistyneenä- Noin sitä pitäisi laulaa! Laulu oli laaja-alainen, mutta siinä ei tiputeltu vain nuotteja, vaan jokainen nuotti soi ja vei laulua eteenpäin.

Kim Borg herätti viisitoistavuotiaan

Kuuluttaja kertoi laulajan olevan Kim Borg. Silloin laulajan nimi ei vielä kertonut viisitoistavuotiaalle kuuntelijalle kenestä olikaan kysymys. Se selvisi vasta vuosia myöhemmin. Hänhän oli laulaja, joka oli pitänyt lukuisia konsertteja ja esiintynyt maailman eri oopperalavoilla. Tämä oli vähän ennen sitä aikaa, jolloin presidentit alkoivat olla Kekkosia. Kuuntelin tätä komeaäänistä bassoa aina, kun vain oli mahdollista. Hän innoitti minuakin kokeilemaan ja harjoittelemaan yksinlaulua. Radiosta tuli tutuksi paljon muitakin laulajia eri äänialueilta: tenoreista Benjamino Cigli, Jussi Björling, Nikolai Gedda ja lukuisista baritoneista mainitsen vain yhden loisteliaan italialaisen Tito Gobbin. Vuosien saatossa on tullut tutuksi paljon muitakin hyviä laulajia. Monia vuosia myöhemmin, kun olin perustanut perheen ja meille syntyi toisena lapsena poika, päätimme, että hänen nimensä on Kim. Se on kunnianosoitus vanhaa suurta mestarilaulajaa kohtaan.

Opiskeluaikana pyrin oppilaskuntakuoroon- ja pääsin

Muutama vuosi sen jälkeen, kun Kim Borg oli tullut tutuksi radion kautta, hain erääseen oppilaitokseen opiskelijaksi ja minut sinne hyväksyttiin. Alkoivat viisivuotiskausi, jolloin opin tai ainakin yritin oppia erilaisia asioita. Laitoksessa toimi oppilaskuntakuoro, jonka johtajana toimi musiikinopettaja. Hän olikin tarmokas kuoronvetäjä. Kuoroon ei kuitenkaan päässyt suoraan vaan siihen piti pyrkiä. Raadin muodostivat musiikinopettaja ja muutama ylemmän vuosi-kurssin musiikkia harrastava oppilas. Niinpä menin kokeeseen ja minut hyväksyttiin sekakuoroon. Se olikin ensikosketus "elävään" kuoromusiikkiin. Aikaisemmin olin kuullut sitä hiukan radion välityksellä. Minut sijoitettiin bassojen rivistöön. Monta sekakuorolaulua ja jopa säestyksellistä "kantaattia" tuli harjoiteltua ja opittua niiden viiden vuoden aikana, jolloin kuorossa olin. Kuoro teki konserttimatkoja maakuntaan. Muistini mukaan käytiin mm. Sodankylässä, Torniossa, Kemissä ja Sallassa. Ainakin parina vuotena äänitettiin Rovanimen radiolle joulunajan musiikkia. En ole varma siitä, millä nimellä silloista paikallisradiota nimitettiin.

Kuorosta kvartetin

Sekakuoron lisäksi jokainen vuosikurssi pyrki saamaan musiikinopettajan johdolla aikaiseksi sekä nais- että mieskvartetin. Meidän vuosikurssi sai molemmat. Tosin itse jouduin matalamman eli kakkosbasson laulajaksi, kun ei löytynyt kyllin matalaäänistä poikaa. Ääneni sopi kuitenkin paremmin ykkösbasson alueelle. Kuoro ja pienemmät lauluryhmät esiintyivät usein oppilaitoksen järjestämissä juhlissa, kuten joulun- ja kevätjuhlissa sekä vappulaulajaisissa. Musiikkitunneilla käytiin läpi eri sävellajit ja etumerkistöt. Harrastettiin jonkin verran säveltäilyä. Siinä yhteydessä käsimerkit tulivat alustavasti tutuiksi. Opittiin hiukan kuoronjohtamisen alkeita. Käytiin läpi tasajakoiset ja kolmijakoiset tahtilajit. Työlästi opetettiin lyöntitekniikka eri tahtilajeihin, kohotahdit ja sivuiskut. Ääniraudan käyttöä opin myöhemmin itse-näisesti harjoittelemaan niin, että se sujui jo kohtalaisesti. Soittotunni oli viikottain. Soittimet olivat harmoni ja piano.

Yksinlaulu kiinnosti

Itse olin enemmän kiinnostunut laulamisesta. Niinpä musiikinopettaja järjestikin niille oppilaille, jotka olivat kiinnostuneet yksinlaulusta laulamisen tekniikkaa ryhmässä tai yksin. Niissä opetustuokioissa opimme äänenmuodostusta, äänen sijoittamista ylä- ja alarekisterissä, vokaalien muodostamista, hengitys-tekniikkaa ja fraseerausta. Taisin olla toisella vuosikurssilla, kun paikkakunnalle saapui mieskuoro konsertoimaan. Se oli ensituttavuus mieskuoromusiikkiin. Kuoro esitti tietenkin paljon perinteistä suomalaista mieskuorolle sovitettua musiikkia, mikä ei kylläkään nuorelle kuulijalle ollut vielä kovinkaan tuttua. Kaiken kaikkiaan esityksestä jäi ensikertalaiselle hyvin myönteinen kuva. Varsinkin, kun kuoro oli valinnut esitettäväksi Yrjö Kilpisen Tunturilaulusarjasta mieskuorolle sovitetun :Laululle, jonka solistina oli silloin tunnetuin baritoni Suomessa- Matti Lehtinen. Mutta ei ollut kuorokaan mikä tahansa.

Kuoro, joka sytytti mieskuorolle

Olipahan Ylioppilaskunnan laulajat Helsigistä. Sanoisin onneksi, sillä tämän korkeatasoisen mieskuoron esitykset olivat varmaan osaltaan vaikuttamassa siihen, että liityin toistakymmentä vuotta myöhemmin Lapin Lauluveikkoihin. Opiskeluvuosina olin mukana ainakin yhdessä laulunäytelmässä sekä muutamassa muussa näytelmässä. Niistä sai tervetullutta lavakokemusta, mistä oli hyötyä myöhemminkin. Lavalle jouduin joskus muulloinkin. Kun juhlia järjestettiin, musiikinope saattoi ilmoittaa, että pitää laulaa siinä tai tuossa tilaisuudessa. Kuuliainen oppilashan tietenkin yritti täyttää annetun tehtävän, Viimeisenä opiskeluvuotena musiikinopettaja esitti, että minun pitäisi osallistua valtakunnalliseen eri oppilaitosten väliseen yksinlaulukilpailuun. Aluksi se tuntui liian suurelta tehtävältä, olinhan vasta vähän päälle parikymppinen. Jonkin aikaa mietittyäni päätin kokeilla.

Solistin tehtävät tavoitteena

Pakollisena kappaleena oli Schubertin Malttamattomuus, mikä on varsin nopearytmisen allegretossa etenevä laulu. Toiseksi valitsimme Mozartin Figaron häistä erään aarian, johon opettaja hankki suomenkieliset sanat. Meillä oli taitava ja arvostettu maantieteen ja biologian lehtori, joka samalla hallitsi erinomaisesti pianonsoiton. Hän oli useimmiten musiikkiesitysten ja laulujen säestäjänä. Hänen säestyksellä harjoiteltiin kovasti ja yritettiin saada kappaleet esityskuntoon. Kilpailut käytiin Hämeenlinnan oppilaitoksessa. Miesten sarjassa oli pitkälti toistakymmentä laulajaa. Onneksi selvisin lauluista läpi suuremmitta virheitä. Vasta jälkeen päin selvisi minulle, että arvosteluraadin puheenjohtajana oli itse Matti Lehtinen. Olisihan siinä saattanut maalaispojan housut tutista, jos tieto olisi tullut aiemmin. Pelkäsin, että suuri laulaja pistää nuoren aloittelijan lyttyyn. Yhteenvedossaan hän kohteliaasti jopa yritti löytää jotain myönteistäkin esityksistäni. Taisin olla joukossa peräti kolmannella sijalla. Valmistumiseni jälkeen yksi vuosi meni sairastellessa, toinen armeijan harmaissa, jonka jälkeen pääsin keskittymään työelämäään. Samoihin aikoihin liittyi myös perheen perustaminen. Väliillä kävin joissakin tilaisuuksissa laulamassa, kunnes yhdeksän vuotta valmistumisen jälkeen liityin Lapin Lauluveikkoihin.

Lapin Lauluveikkojen riveissä

Veikoilla on ollut onni saada hyviä johtajia. Pitkäaikaisin oli Neuvosen Ilkka. Kaksi viimeisintä on ollut naisjohtajia Viron maalta, erinomaisen hyviä ja taitavia molemmat, joiden kanssa laulajat ovat tulleet hyvin toimeen. Kaikkien näiden johtajien aikana minulle on suotu pieniä soolotehtäviä, joista olen käsittäkseni jotenkuten selvinnyt. Eivät ole johtajat suoraan kehanneet kovin moittiakaan. Nyt on kuitenkin syytä muistaa, kun tulet kuoroon, et tule solistiksi, vaan rivilaulajaksi. Sinut voi musiikkilautakunta tai kuoron johtaja silloin tällöin pyytää solistitehtävään. Soolon ja stemman laulaminen ovat kaksi eri asiaa. Rivissä sinä kuuntelet myös muita. Yrität muuntaa ääntä, pehmentää, ohentaa soimaan yhtenäisesti muun stemman ja kuoron kanssa. Myönnän, ettei se aina ole helppo tehtävä. Vaikeaa on myös silloin, jos olet tunnin tai pari laulan rivissä stemmaa ja sen jälkeen sinut komennetaan eteen laulamaan soolon pätkä. Ääni on jo väsynyt, eikä soi enää niinkuin haluaisi. Siitä puuttuu terävyys, eikä siinä ole enää niin sanottua ”särmää”. Täytyy myöntää, että laulaminen on vaikea laji. Kun luulet, että alat ymmärtää, miten pitäisi laulaa, aika ja

ikä tulee vastaan. Ääni alkaa rapistua tulee luopumisen aika. Itse olen mietiskellyt sitä jo useita vuosia. Mutta kun syksy tulee ja alkaa uusi laulukausi, huomaa taas seisovansa baritonien rivissä takarivissä. Kuorolaulusta luopuminen näyttää olevan yhtä vaikeaa kuin piintyneen tupakoitsijan päästä eroon paheestaan. Näyttääpä siltä, että syksyllä olen taas riveissä mukana.

Simo: laulaja baritonien takarivistä